

A kormány környezetpolitikai teljesítményének félidei civil értékelése című anyagra adott anyagra adandó válaszok

Környezet-és Természetvédelmi Helyettes Államtitkárság

5. oldal: Hulladékügy

A VM előkészítette és benyújtotta a Kormány elé a hulladékról szóló törvényjavaslatot, és előkészítette a törvény végrehajtását szolgáló kormány- és miniszteri rendeleteket. Megjegyzendő, hogy minderre rendkívül rövid idő alatt került sor, tekintettel arra, hogy a most hatályos hulladékgazdálkodásról szóló törvény közel 6 évig készült. Ilyen nagy horderejű átalakítást a hulladékgazdálkodás terén az elmúlt 12 évben Kormány még nem végzett. Erre tekintettel az értékelés nem megalapozott. Ami azt illeti, az értékelés magyarázata meglehetősen szűkszavú, a lényegi átalakítás elemeire ki sem tér.

A Nemzeti Megelőzési Programot (a továbbiakban: NMP) az Országos Hulladékgazdálkodási Tervvel (a továbbiakban: OHT) együtt, illetve ahhoz illeszkedve kell elkészíteni. Ezek feltétele, hogy hatályba lépjen a hulladékról szóló törvény.

6. oldal: Környezetvédelmi intézményrendszer

A környezetvédelemért felelős minisztérium

A környezet- és természetvédelem intézményrendszerében alapvetően meghatározó változást jelentett, hogy a 2010. évben véghezvitt kormányátalakítás eredményeképpen a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériummal összevontan, a Vidékfejlesztési Minisztérium szervezetében folytatja munkáját. Az említett kormányátalakítás **a környezet- és természetvédelem szakfeladatait végző főosztályok irányítását a környezet- és természetvédelmi helyettes államtitkár hatáskörébe rendelte.** A KvVM-ben működő szakfőosztályok közül a környezetvédelmi területen működők több összevonást követően strukturális változásokon mentek keresztül, az ebből fakadó feladatköri átcsoportosításokkal együtt. A szakterületek **a kormányzatban általánosan végbevitt létszámleépítések mellett, változatlan szakmai felkészültséggel** végzik munkájukat.

A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek

A környezetvédelmi hatóságok szervezeti átalakítása **már 2007-ben elkezdődött: gazdasági és szakmai szempontokra tekintettel** a hatóságok számának csökkentésére került sor (a meglévő 12 felügyelőségből 10-et hoztak létre). Ezt követően a **felügyelőségi laboratóriumok feladatainak átcsoportosításával** a laborok száma 7-re csökkent. További szervezetkorszerűsítés keretében **2009. évben szétválasztásra került az engedélyezési és ellenőrzési feladatellátás,** amely nagymértékben **hozzájárul a hatékony erőforrás-gazdálkodáshoz.**

A felügyelőségek a 2005. évben lezajlott integráció óta látják el a vízügyi hatósági feladatokat. Az ágazati integráció következtében kialakult az egyablakos ügyintézés, mely

egyfelől megkönnyíti az ügyfelek számára jogaik gyakorlását és érdekeik érvényesítését, másfelől az egymással szorosan összefüggő szakterületek, a természetvédelem, a környezetvédelem és a fenntartható vízgazdálkodás hatósági-igazgatási feladatainak, valamint az ezekhez elválaszthatatlan részként kapcsolódó egyéb tevékenységeknek (pl. környezeti monitoring) az ellátása egy helyre került.

A felügyelőségeket komplett, szakági szempontból összetartozó szakosztályok csoportjai építik fel, ahol egyidejűleg és egy helyen, egymással összekapcsolódva jelen vannak környezetvédelmi, vízügyi, természetvédelmi, valamint komplex környezetvédelmi tudású szakemberek, szakmai koordinációt biztosító közép- és felsővezetőkkel. Ennek megfelelően **biztosítható egy nagyobb térség vízgyűjtő alapú – kvázi természetes határokon nyugvó – ügyintézési egysége.** A **felügyelőségi környezetvédelmi laboratóriumok központosítva,** a szervezet alá rendelve **hatékonyan** el tudják látni a környezet terhelésére vonatkozó ellenőrzési feladatokat, valamint az engedélyezési tevékenységet megalapozó környezet állapotának értékeléséhez szükséges megfigyelési, monitorozási feladatokat. A felügyelőségek egységes nyilvántartási rendszere, irattára jelenleg fontos információ és archív tudásbázis. Precíz iktatási és irattári rendszerükkel a korábbi ügyek és dokumentációik kereshetők, így a szakmai, döntéshozatali stabilitás biztosítható.

Havária (mint például a 2010 októberében bekövetkezett vörösiszap-katasztrófa) **esetén** vízgyűjtőterületi szempontok alapján indokolt a beavatkozás, amelyet a speciális szerveződés miatt jelenleg kizárólag **a felügyelőségek rendszere képes kezelni.**

Tény, hogy a felügyelőségek esetében az idén 15 %-os létszámleépítésre került sor. Bár **működési zavart vagy feladatellátás hiányát a leépítés nem okozott,** elismerendő, hogy ennek eredményeképpen a közfeladatok valamennyi területi szervnél csak rendszeres túlmunkavégzéssel láthatók el.

Mindezek alapján véleményem szerint a környezetvédelem jelenlegi szervezetrendszere a környezetvédelem szempontjait továbbra is hatékonyan képes biztosítani.

5. oldal: Környezet és egészség 2. bekezdés

A vegyi anyagok terén uniós szinten fontos előrelépések történtek az elmúlt években. Magyarország mindent megtesz annak érdekében, hogy a vegyi anyagokat érintő korlátozások itthon is megfelelően érvényesüljenek és végrehajtásra kerüljenek. Az elnökségünk idején a vegyi anyagok vonatkozásában rendezett nemzetközi szintéren széleskörű elismerést kivívó munkát folytattunk, különös tekintettel a 2011. március 14-i Környezetvédelmi Tanács ülésére, a közösségi higany stratégia felülvizsgálata kapcsán készített Tanácsi következtetések vonatkozásában, valamint a vegyi anyagokat érintő nemzetközi tárgyalások, így az ENSZ Higany Egyezmény előkészítését, valamint a Stockholmi és Rotterdami Egyezmények Részleges Felelő Konferenciáját illetően. A Stockholmi Egyezmény Részleges Felelő Konferenciája (2011. április 25-29.) több mint 30 határozatot fogadott el, melyek közül a legfontosabb az endoszulfán felvétele az Egyezmény „A” mellékletébe. A Rotterdami Egyezmény Részleges Felelő Konferenciája (2011. június 19-24.) 13 határozatot fogadott el, egyik legnagyobb eredménye pedig, hogy sikerült megegyezni az aldikarbnak, az alaklórinnak és az endoszulfánnak az Egyezmény III. mellékletébe (előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyási eljárásnak alávetett vegyi anyagok listájába) való felvételéről.

A hazai szakértők folyamatosan ellátják a vegyi anyag szabályozással kapcsolatos hazai feladatokat és továbbra is képviselik a környezetvédelmi érdekeket uniós szinten. A Növényvédelmi Bizottságban a civilekkel való együttműködés kiváló, mivel ez mindenki érdeke.

11. oldal: Termékdíjak és környezetterhelési díjak

Az újraszabályozott környezetvédelmi termékdíj rendszer fő célja a többször felhasználható termékek szélesebb körű elterjedésének előmozdítása, azaz az újrahasználat ösztönzése, valamint a hulladékhasznosítás mértékének jelentős megnövelése összhangban az Európai Unió elvárásaival és a magyar társadalom általános érdekeivel. Az új rendszer alkalmazása jelentős költség- és munkaerő-ráfordítást takarít meg a vállalkozásoknál, illetve hozzájárul a gazdaság kifehérítéséhez.

A talajterhelési díj mértékének növelése a rákötési kötelezettségnek eleget tevő fogyasztónak nem jelent többletterhet, viszont azok a fogyasztók, ahol ezt a kötelezettséget nem teljesítik határidőre, ott ösztönzi a szennyvízelvezetőt a csatornára történő rákötésre. Ennek pozitív társadalmi hatása az, hogy olyan pénzügyi eszközzel szabályozza a nem jogkövető magatartást, amely hatására várhatóan javul a meglévő, de nem kellőképpen kihasznált csatorna és szennyvíztisztító telep kapacitások, így az azonos működési költség több teherviselő között oszlik meg.

Egyszerű Állam Program keretében a környezetterhelési díj számításának és fizetésének egyszerűsítése a kötelezettek visszajelzései alapján folyamatban van, ezzel is a vállalkozói terhek csökkentése a cél.

11. oldal:

Termékdíjak és környezetterhelési díjak

☺ *A termékdíjakat jelentősen emelték. Ebből a forrásból 2012-ben mintegy 60 milliárd forint államháztartási bevétel származik, szemben a 2011. évi 21 milliárd forinttal.*

☺ *Jelentősen emelték a talajterhelési díjat, ami ösztönzi a csatornára rákötést, ahol az fizikailag lehetséges.*

☺ *A talajterhelési díj emelésével egyidejűleg (szembe menve uniós előírásokkal) elmulasztották a természetközeli szennyvíztisztítás alkalmazását gátló előírások eltörlését, így ott is csatornákat építettek, ahol az sem gazdasági, sem környezetvédelmi szempontból nem indokolható.*

A VM álláspontja szerint nincs a természetközeli szennyvíztisztítás alkalmazását – a környezetvédelmi és vízvédelmi indokokat kivéve – gátló jogszabályi környezet. A szennyvízelvezetés vonatkozásában a *Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programmal összefüggő szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásáról* szóló 26/2002. (II. 27.) Korm. rendelet egyértelműen megfogalmazza a gazdaságosan csatornázható területek lehatárolásához szükséges kritériumokat. Csak azokon a településeken lehetséges csatornázni, amelyek a fenti jogszabálynak megfelelnek.

A szennyvízelvezetési és –tisztítási beruházások jelentős része pályázati forrásból történik. A pályázati feltételek a gazdaságossági lehatárolásokat mindenkor szem előtt tartva kerültek és kerülnek kiírásra.

A gazdaságosan nem csatornázható területek *a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról* szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet szerint egyedi szennyvízkezelésre lehatárolt területeknek minősülnek. Ezeken a településeken, vagy településrészekben programszerűen egyedi szennyvízkezelő berendezéseket lehet telepíteni, amelyek adminisztrációs és monitoring terheinek csökkentése 2011. 10. 27-i, illetve 2012. 01.01-i hatállyal történt meg.

13 oldal: Innováció

Az egyre nehezebbé váló gazdasági helyzetben, világszerte jellemző tendencia, hogy a hosszú távú tervezés – melynek egyik legfontosabb eleme a környezetvédelem – háttérbe szorul. Helyette rövidtávú, leginkább az aktuális gazdaságpolitikai érdekek szerinti tervezés válik uralkodóvá. A magyar kormány azonban, a nemzetközi folyamatokkal ellentétben, továbbra is nélkülözhetetlennek tartja a jövőt s a környezetvédelmet tiszteletben tartó tervezést, ill. feladat kitűzést figyelembe véve az innováció adta lehetőségeket. Erre bizonyíték, hogy megalkotta, s kormányhatározatként (1307/2011. (IX. 6.)) kihirdette az ország első **Nemzeti Környezettechnológiai Innovációs Stratégiáját (NKIS)**, mely a 2011-2020 időszakra szól. Magyarország hosszú távú fenntartható fejlődését, valamint versenyképesebbé válását ugyanis csak úgy érhetjük el, ha a környezetvédelmet, a környezeti szempontokat központi közpolitikai kérdésnek tekintjük és a környezetvédelmi szempontok beépülnek minden közpolitika-alkotási folyamatba, aminek egyik rendkívül fontos lépése a Stratégia megalkotása és végrehajtása. A kormány által benyújtott Magyarország Nemzeti Reform Programjának a kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia megújításáról és végrehajtásáról szóló 18. intézkedése tartalmazza az NKIS-t, ami kiemelt figyelmet fordít az ökoinnovációra. Az NKIS kapcsolódik továbbá a kidolgozás alatt lévő kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia megújításához, ezáltal a kormány K+F+I célkitűzéseire.

A Nemzeti Környezettechnológiai Innovációs Stratégia a környezetvédelem, a versenyképesség és a foglalkoztatás terén kitűzött célokat hangolja össze. A Környezettechnológia, a környezetkímélő eljárások kifejlesztésével támogatja az olyan technológiai újításokat, amelyek csökkentik az ökológiai lábnyom (a fogyasztás teljes biológiai eredetű forrásának megtermeléséhez és hulladékának feldolgozásához szükséges biológiailag aktív földterület és vízfelület nagysága) és az ökoszisztéma terhelését, ösztönzik a természeti erőforrások takarékos használatát, segítik a gazdaság fenntarthatóságát. A Stratégiában foglaltaknak megfelelően, valljuk, hogy a környezetvédelem területén a már elindult folyamatok mellett még erőteljesebb szemléletváltásra van szükség: túl kell lépni azon, hogy „csővégi” megoldásokkal kezeljük a környezeti problémákat, helyette az életciklus-alapú, megelőző szemléletre alapozva kell megakadályozni azokat ill. azok kialakulását. A környezeti célok mellett a Stratégia célja Magyarország gazdasági és tudáspotenciáljának kiaknázása az új eljárások és technológiák, különösen a környezetbarát technológiák kifejlesztésére irányuló versenyben. A Környezettechnológiai újításokra épített gazdaság elengedhetetlen Magyarország hosszú távú fejlődéséhez.

Az NKIS végrehajtásával összhangban, folyamatban van az új Norvég és EGT Finanszírozási Mechanizmus (2009-2014) tervezése, a programok kialakítása, melynek keretében jelentős forrás nyílik környezetvédelmi céljaink megvalósítására. Az Norvég FM (2009-2014) a

pénzügyi hozzájárulás teljes összege 800 millió euró, évenként 160 millió eurós részletekben, a 2009. május 1. – 2014. április 30. közötti időszakban. Ennek keretében, összesen 83.200.000 euró bocsátható a Magyarország rendelkezésére (igénybe vehető juttatás nettó összege 76.960.000 euró). Az Norvég FM a környezetvédelem és az innováció tekintetében számos lehetőséget nyújt az alábbi programterületeken: Zöld ipari innováció (21,216,000 €), Kétoldalú kutatási együttműködés (24,128,000 €).

Az EGT FM (2009-2014) pénzügyi hozzájárulás teljes összege 988,5 millió euró, évenként 197,7 millió eurós részletekben, a 2009. május 1. – 2014. április 30. közötti időszakban. Mindösszesen, ennek keretében, 70.100.000 euró bocsátható Magyarország rendelkezésére (igénybe vehető juttatás nettó összege 64.842.500 euró). Az EGT FM a környezetvédelem és az innováció tekintetében számos lehetőséget nyújt az alábbi területeken: Energiahatékonyság (€ 8,412,000), Megújuló energia (€ 7,711,000), Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz (€ 7,010,000), Kulturális és természeti örökség megőrzése és megújítása (€ 11,216,000), Ösztöndíjak (€ 1,752,500).

13. oldal: Civil szervezetek

A Vidékfejlesztési Minisztérium Környezeti Fejlesztéspolitikai Főosztályán 2 db pályázat van folyamatban:

- környezetvédelemmel kapcsolatos fejlesztések támogatása előirányzat terhére 2010. évben meghirdetésre került a védett természeti területeken elhagyott hulladék felszámolásának feladatai című pályázati felhívás. A bizottsági javaslat alapján miniszter úr 2011. október 14-i döntése értelmében 32 db pályázat részesült támogatásban, összesen 95.532.469 Ft összegben. 28 db pályázó teljesítette a szerződéskötési előfeltételeket. A megkötött szerződések után a támogatási összeg 70 %-a kiutalásra került részükre. A projekt befejezési határideje 2013. október 31.
- 2011. évben az illegális hulladék elhelyezés feladataival kapcsolatos célelőirányzathoz meghirdetésre került az illegális hulladéklerakók felszámolásának feladatai pályázati felhívás. Miniszter Úr 2011. december 12-i döntésével 22 db pályaművet ítélt támogathatónak, összesen 31.962.956 Ft összegben. 3 db pályázó nyilatkozatot tett, hogy nem tudja megvalósítani a projektet, így lemondtak a támogatásról, 11 szervezettel szerződéskötésre került sor, a többi pályázóval a szerződéskötés folyamatban van. A projekt befejezési határideje 2012. október 15.

15. oldal: Környezetileg káros támogatások

A kormányzat részéről folyamatos a törekvés arra, hogy a környezetileg káros támogatásokat kiszűrje a rendszerből. Mivel a környezetileg káros támogatásoknak több csoportját is megkülönböztethetjük (Lukács András bontásában idetartoznak a kormányzati, önkormányzati közvetlen kifizetésekben megtestesülő közvetlen támogatások, másrészt az olyan közvetett támogatások, mint amilyen az autóhasználat ösztönzése adókedvezmény útján. Harmadrészt környezetileg káros támogatásként jelentkezik a társadalmak büdtségében, ha a környezeti, egészségi károkat nem fizettetik meg azok okozójával. Negyedszer a természeti erőforrások áron aluli használatát emelhetjük ki.) látható, hogy egy összetett

problémáról van szó, melynek kezelése összehangolt kormányzati tevékenységet kíván. A közvetlen támogatások, amelyeket például autógyár építése jelent csak úgy lehet visszaszorítani, hogy ha tudunk valami mást helyette, olyan fejlesztéseket, beruházásokat, amelyeknek pozitív környezeti hatásaik vannak. A kormányzat az Új Széchenyi Terv kialakításakor már felmérte azokat a területeket a Zöld Gazdaság Fejlesztésének fejezetében, melyek jelentős potenciált jelenthetnek. Ezekre a területekre különös hangsúlyt kíván fektetni a 2014-2020-as tervezési időszakban is. Az adórendszer átalakítása folyamatosan zajlik, melynek során előtérbe kerül a környezetileg káros támogatások kiszűrése, de egy törékeny költségvetési egyensúlyi helyzetben erre korlátozottak a lehetőségek. A környezetileg káros támogatások harmadik csoportja a környezeti károk megfizettetése, amely a szennyező fizet elvben kerül érvényesítésre. Erre lehet példának felhozni többek között a termékdíj rendszert, melynek átalakítása lezajlott, a környezetterhelési díjat, a vízkészlet járulékot. A természeti erőforrások megfelelő árazására mind EU-s mind pedig hazai szinten jelentős kezdeményezések születtek eddig is és vannak napirenden jelenleg is a teljesség igénye nélkül ezek: a KAP reformjának egyik pillére a természeti erőforrások megfelelő használata, az Erőforráshatékonysági Útiterv és az Erőforrás Hatékony Európa kiemelt kezdeményezés.

15. oldal: A helyi gazdaság fejlesztés

A Nemzeti Vidékstratégia, a lehető legszélesebb nemzeti konzultáció és társadalmi konszenzus alapján keretet ad a nemzeti vidékstratégiai programok elkészítéséhez, valamint irányt mutat az agrár- és vidékpolitika számára a környezetpolitikai szempontok érvényesítéséhez és a vidéki térségek felemelkedéséhez. A Darányi Ignác Terv, mint az NVS végrehajtási programja, a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó tervezési folyamat alapját képezi. A 2014-2020-as tervezési folyamat során el kell végezni a 2007-2013-as programozási időszak értékelését és felülvizsgálatát, a tapasztalatokra alapozva új megoldási javaslatokat kell kidolgozni a korábban felmerült problémákra. A Vidékfejlesztési Minisztériumban elindult egy olyan projekt, amelynek célja a 2014-2020 Európai Unió tervezési időszakra vonatkozó magyarországi vidékfejlesztési program (Darányi Ignác Terv), illetve az abban foglalt helyzetelemzés és stratégia elkészítése, továbbá a halászati operatív program megalkotása.

A helyi gazdaság fejlesztésre vonatkozó konkrét intézkedések kidolgozására garancia a Nemzeti Vidékstratégia, melyben egyértelműen szerepel, hogy *„a vidéki térségek megmaradásának, fejlődésének alapja a jól működő helyi gazdaság, amely az elmúlt két évtized gazdasági, társadalmi folyamatainak következtében legtöbb térségünkben és településünkön teljes újjászervezésre szorul. (...) Mindez nemcsak helyi szintű ágazati, vállalkozási fejlesztéseket, hanem tájgazdálkodási keretbe illeszkedő, a helyi adottságok, erőforrások felmérésére építő, a helyi gazdaságot szervezni képes szervezeti rendszert, menedzsmentet kíván. Ebben a LEADER-nek a jövőben növekvő szerepe lehet.”*

Az ebben megfogalmazott célok a többi, kidolgozott, vagy kidolgozás alatt lévő kormányzati stratégia elkészítésénél is figyelembevételre kerülnek. Közös kormányzati érdek, hogy a stratégiák erősítsék egymást.

16. oldal: Az Uniós források felhasználása

A Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) jelenlegi támogatási céljai egyrészt tükrözik az EU előírásokat és kötelezettségeket, másrészt a konszenzuson nyugvó hazai fejlesztéspolitikai célokat.

Örömmel nyugtázzuk, hogy a civil szervezetek is egyetértenek azzal, hogy az agroüzemanyagok előállításához kapcsolódó beruházások támogatási lehetősége a Környezet és Energia Operatív Programon belül megszűnt.

A Közlekedési Operatív Program (KÖZOP) forrásainak egy része átcsoportosításra kerül (EU Bizottsági jóváhagyást követően) a KEOP részére, ahol energiahatékonysági és megújuló energiaforrások használatát célzó beruházások támogatását teszi lehetővé. Ezáltal egyrészt a támogatások környezetvédelmi szempontból sokkal előnyösebb célokat szolgálnak, másrészt lehetővé válik a pályázati folyamat gyorsítása is, mivel az energetikai beruházások előkészítése, engedélyeztetése és lebonyolítása sokkal gyorsabban zajlik, mint egy nagyobb léptékű közútfejlesztési projekt megvalósítása. Az említett átcsoportosítás tehát szolgálja a pályázati folyamat és a megvalósítás, ezáltal a kifizetések gyorsítását is, de ezen túlmenően az elmúlt fél évben is számtalan olyan kormányzati intézkedés született, amely a kifizetések gyorsítását, a forrásvesztés elkerülését szolgálja.

Ilyen intézkedés pl. a **Nemzeti Stratégiai Referencia Keret (NSRK) fejlesztési forrásai kifizetésének gyorsítása érdekében a 1423/2011. (XII. 6.) sz. Kormányhatározat**. Ennek keretében többek között felülvizsgálatra került, hogy mely pályázati eljárásrendek egyszerűsíthetők. A Kormányhatározatban foglaltak érvényesítése érdekében **módosításra került a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet**. A rendelet módosítása 2012. március 1-én lépett hatályba, úgy hogy a folyamatban lévő ügyekre fokozatosan kerülnek alkalmazásra az új szabályok.

A társadalmi partnerek érdemi részvételét a 2014-2020 közötti időszak tervezésében nagyon fontosnak tartjuk és természetesen a partnerség elvét, az ezzel kapcsolatos Bizottsági javaslatokat is figyelembe vesszük majd a következő Többéves Pénzügyi Keret programozása során.

A VM aktív résztvevője volt az elmúlt év során az ENEA-MA Working Group on the Future Cohesion Policy (Környezetvédelmi és Irányító Hatóságok Európai Hálózata Kohéziós Politika Munkacsoportja) keretében azoknak a munkacsoport üléseknek, ahol a civil szervezetek részvételének kiterjesztéséről, ezen szempontok markánsabb figyelembevételéről szóló javaslatokat dolgoztunk ki a DG ENVI részvételével a programozást koordináló DG REGIO részére.

Tavaly indult a tematikus társadalmi vita az EU következő pénzügyi keretéről. Az idei évben környezetpolitikai, agrár- és a regionális politikai konferenciákkal folytatódik a társadalmi egyeztetés, ennek legutóbbi állomása volt a „Környezetvédelem a Többéves Pénzügyi Keret tükrében” c. társadalmi egyeztetés 2012. május 25-én a Parlament Felsőházi termében.

17. oldal: Természetvédelmi intézmények, kapacitás:

A természetvédelmi szakterület vezetése a környezetügyért felelős államtitkár feladata, a **környezet-és természetvédelemért felelős helyettes államtitkár** útján, akihez a természetvédelemért felelős főosztályok tartoznak, tehát van helyettes államtitkári képviselő a környezetüggyel összevonva. Fontos előrelépés a Nemzeti Környezetügyi Intézet kialakítása, mint a természetvédelmet is szolgáló új háttérintézmény.

Natura 2000 hálózat (17-18. oldal)

A hálózat kialakítása, felülvizsgálat

A 2008-2010 folyamán **lezajlott határ-pontosítási felülvizsgálat** eredményeként 2010 szeptemberében megküldtük az Európai Bizottság számára a Natura 2000 területek aktualizált, pontosított határvonalait, térképeit, és az egyes Natura 2000 területekre vonatkozó biológiai, ökológiai információkat, területi adatokat, jelölő értékeket, prioritásokat és célkitűzéseket tartalmazó egységes adatlapjait (Standard Data Form - SDF) bizottsági jóváhagyás céljából.

2010-ben ezzel befejeződött a Natura 2000 területek határainak geometriai pontosítása, a határok hivatalos ingatlan-nyilvántartási térképéhez (KÜVET) történő igazítása. **2010. szeptember 28-tól** a Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) közönségszolgálati moduljából elérhetővé vált és letölthető az aktualizált térképi állomány.

2011. október 5-én az Európai Bizottság kétoldalú biogeográfiai szeminárium keretében vizsgálta meg a magyarországi Natura 2000 hálózat kijelölésének elégséges voltát, jelölő fajonként és élőhelyenként. A Bizottság megállapította, hogy Magyarországon a lefedettség minden jelölő faj és élőhely tekintetében megfelelő, vagyis **új Natura 2000 terület kijelölését nem írta elő**. Az előírt kisebb **adattáris-pontosításokat 2011 októberében végrehajtottuk és leadtuk a Bizottságnak**. Magyarország ezzel az „új tagországok” közül elsőként zárta le a Natura 2000 hálózat kijelölésének folyamatát, míg a régi tagországok közül is csupán néhány ország jutott idáig.

A Natura 2000 hálózat további felülvizsgálatát nem tervezi a tárca.

AUDI-gyár bővítése Natura 2000 területen

Az Audi gyár bővítése ügyében a magyar Kormány az élőhelyvédelmi irányelv és a hazai jogszabályok által biztosított lehetőség keretében fordult az Európai Bizottsághoz (tehát nem az Európai Bizottság „lépett közbe”), azzal a kérdéssel, hogy a kiemelt közérdeknek minősülő gazdasági érdek miatt, egyéb alternatíva hiányában, megvalósulhat-e a beruházás Natura 2000 területen. Továbbá annak csak egy részét (kb. 200 ha) érintve, nem pedig az egész Natura 2000 területet, mint ahogy a jelentés állítja. Az Európai Bizottság jóváhagyta a gyár bővítést Natura 2000 területen, igazolva látta a kiemelt közérdeket, és ilyen tartalmú véleményt adott. De ehhez Magyarországnak **jelentős** kompenzációt kellett vállalnia, részben az érintett, részben más Natura 2000 területeken, illetve új Natura 2000 területeket is kellett kijelölnie, ami azóta meg is történt.

Natura 2000 fenntartási tervek

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatásokról szóló 1698/2005/EK tanácsi rendelet 57. cikk a) pontja és az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 5.3.3.2.3. B pontja alapján biztosított, a Natura 2000

területek fenntartási terveinek készítése jogcím – az előzetes egyeztetések után – 2012-ben elindul. Májusban megjelent a támogatás igénybevételeinek részletes szabályait tartalmazó 43/2012. (V. 3.) VM rendelet. Az intézkedés keretében 244 Natura 2000 területre készül fenntartási terv, mintegy 480.000 hektár kiterjedésben. A támogatási rendelet a Nemzeti Együttműködés Programjában szereplő vidékfejlesztési stratégiához igazodva nagyban hozzájárul a vidéki Magyarország fejlődését elősegítő intézkedések eredményes végrehajtásához.

Natura 2000 támogatás rendszerek

A jelentésben szereplő információk hiányosak a Natura erdő támogatási jogcím kapcsán.

Natura 2000 magánerdő jogcím

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program módosításával a 224-es kódszámú intézkedéshez kapcsolódóan megjelent „*az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól*” szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet.

Az intézkedés fő célja a Natura 2000 területeken a kijelölés alapjául szolgáló fajok, valamint élőhelyek kedvező természeti helyzetének megőrzése és fenntartása az ökológiai szempontból is fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység által. Ennek érdekében vissza nem térítendő kompenzációs támogatást vehetnek igénybe azon erdőgazdálkodók, akik az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott és a MePAR-ban lehatárolt, a Natura 2000 hálózatba tartozó erdőterületeken gazdálkodnak. **A 2012-2013-ban benyújtandó pályázatokra 35,8 millió euró (több mint 10,5 milliárd Ft) áll rendelkezésre és a rendelet alapján 188.222 hektár magántulajdonban lévő, erdőtervezéssel érintett erdőre igényelhető támogatás.**

Monitorozó rendszer működtetése

Általában az ország természeti állapotát nyomon követő és kiemelten az uniós irányelvekben előírt monitorozási és jelentési kötelezettségek teljesítéséhez kapcsolódó monitorozó rendszerek – mint például a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer – működtetését az általános finanszírozási nehézségek miatt más uniós és svájci, norvég és egyéb pályázati lehetőségek felkutatásával igyekszünk helyettesíteni. Ez a kötelezettség valamennyi nagy feladatot ró a tagorszagra. Célunk, hogy ne következzen be az adatgyűjtés folytonosságának megszakadása és a felmérések tervezhetőségének ellehetetlenülése. A hazai, a nemzetközi és az uniós adatszolgáltatási és jelentéstételi kötelezettségeink teljesítését részben saját személyi kapacitással, a területi szervek és az újonnan alakult NEKI segítségével is kívánjuk segíteni. A pénzügyi háttér biztosítására, a tartós és minden jelentési kötelezettséggel terhelt érintett számára a legmegfelelőbb megoldást keressük.

18. oldal: Fajok védelme

A 2009-ig elfogadott 43 fajmegőrzési terv végrehajtása elsősorban pályázati források felhasználásával valósul meg, vagy saját szakértői közreműködéssel. Számos faj esetében sikerült kiemelkedő eredményeket elérni. Példaként az állatfajok közül nagyon sikeres volt a rákosi vipera, a nyugati földikutya, a tűzok, a kékvércse és az alpesi göte, a növények közül a tartós szegfű, a mocsári kardvirág és a réti angyalgyökér.

Természetvédelmi tervek kidolgozása, illetve természetvédelmi szempontrendszer érvényesítése az ágazati szabályozásokon keresztül (18. oldal)

A Vidékfejlesztési Minisztériumba integrált természetvédelmi ágazat lehetővé teszi, hogy házon belüli egyeztetéseken megállapodásra jussanak a különböző ágazatok.

Sokkal gyorsabban és hatékonyabban megy az egy minisztériumban történő egyeztetés, már a koncepciók kialakításánál is együttműködnek a különböző főosztályok. Például az erdészet, halászat, vadászat, agrár-környezetvédelmi kérdések, vidékfejlesztés tekintetében és a természetvédelmi igazgatás között a minisztérium egyesítése óta sokkal eredményesebb az együttműködés, amelyet a közösen megtartott értekezletek, útmutatók, tájékoztatások kiadása, továbbá a jogalkotási eljárásban való korai együttműködés is jelez. A 2014-2020 közötti pénzügyi időszakra szóló szakmai tervezés, a különböző mezőgazdasági/erdészeti/halászati jogcímek előkészítésében, a Natura 2000 területek finanszírozását megalapozó „Priorizált Intézkedési Terv” (uniós elnevezése: Prioritised Action Framework, PAF) kialakításában, azaz a szektorok közötti egyeztetésében határozottan előnyös lehet az együttműködés.

19. oldal: Természetvédelmi információs rendszer (TIR) működésének teljes körűvé tétele

A TIR fejlesztés folytatásának szándékát a kormányzat a KEOP „E-Környezetvédelem Környezetvédelmi célú informatikai fejlesztések a közigazgatásban” tárgyú projekt keretében, a Természetvédelmi Szolgáltató Centrum c. projekt támogatása kapcsán fejezte ki, amely komoly (több milliárd forintos) fejlesztést jelent az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer, valamint a TIR vonatkozásában.

21. oldal: EU elnökség

A jelentésben nem szerepelnek az alábbi fontos eredmények:

Az EU 2011-2020-ig terjedő időszakra vonatkozó Biodiverzitás-védelmi Stratégiájáról szóló Tanácsi Következtetéseket a magyar EU-elnökség keretében fogadta el, jelentős magyar környezetpolitikai sikerként, a Környezetvédelmi Miniszterek Tanácsa 2011 júniusában. A feladatot a lengyel elnökség is továbbvitte, és a Stratégia végrehajtásáról szóló tanácsi következtetések elfogadását célozta meg, amelynek megfogalmazásában szintén részt vettünk.

A 2011. első félévi magyar EU-elnökség másik kiemelkedő természetvédelmi eredménye volt, hogy Ausztria, Horvátország, Magyarország, Szerbia és Szlovénia környezetvédelmi miniszterei nyilatkozatot írtak alá a **Mura, a Dráva és a Duna mentén kialakítandó, határon átnyúló bioszféra-rezervátum** létrehozásának szándékáról. Várhatóan ez lesz az első olyan

természetvédelmi terület a világon, amely öt ország együttműködésének köszönhetően jön létre és működik. A Vidékfejlesztési Minisztérium a második félévben, 2011. október 28-án összehívta a miniszteri nyilatkozat alapján létrehozandó, a bioszféra-rezervátum kialakításának további lépéseiért felelős Koordinációs Bizottságot. Az ülés jelentős előrelépése volt, hogy Szerbia és Szlovénia jelezte, 2012-ben készülnek benyújtani a nevezési dokumentumot. Magyarország már 2009-ben beadta a javaslatot az UNESCO-nak, Horvátország pedig 2011-ben nyújtotta be.

Az elnökség alatt továbbá több fontos **természetvédelmi rendezvényt** is szerveztünk, illetve közreműködtünk bennük:

- Magyarország hivatalos, európai uniós elnökségi rendezvényeinek sorában sikeresen lezajlott a 2011. április 27-30 között, a Stefánia Palotában megrendezett, az „**Európai Platform a Biodiverzitás-kutatás Stratégiáról**” szóló konferencia, a Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai és Botanikai Kutató Intézete (MTA-ÖBKI) és a Vidékfejlesztési Minisztérium szervezésében. A konferencia eredményeként három témában – szárazföldi ökoszisztémák, édesvízi és tengeri ökoszisztémák, a talaj és életközössége – ajánlások születtek, amelyek az Európai Bizottság számára is megküldésre kerülnek.
- Az **Európai Unió Természetvédelmi Igazgatóinak ülését** 2011. június 7-10. között Balatonfüreden tartottuk, a Vidékfejlesztési Minisztérium szervezésében, a tíz nemzetipark-igazgatóság bevonásával. Az ülés fő témakörei az új uniós biodiverzitás-védelmi stratégia végrehajtása, továbbá a Natura 2000 hálózat finanszírozással, az ökoszisztéma szolgáltatásokkal és a zöld infrastruktúrával kapcsolatos kérdéskörök voltak. **Az ülést a Bizottság, a tagországok és a civil szervezetek is a legeredményesebb és legjobban szervezett fórumok között tartják számon.**
- A VM 2011-ben részt vett továbbá a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület által hazánk uniós elnökségi rendezvényeként szervezett, 29 ország részvételével megtartott konferenciáján, amelyen a résztvevők a szabadvezetékek madárvilágra gyakorolt káros hatásainak kiküszöbölését célzó deklarációt fogadtak el.

20. oldal:

Vízpolitika

☉ – gyenge környezetpolitikai teljesítmény

Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv kihirdetése és végrehajtása

☉ *A Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet (VGT) miniszteri rendeletben nem hirdették ki, azzal az indokkal, hogy „normaként nem értékelhető szövegrészeket tartalmaz, így jogszabályként” nem alkalmazható. Az elfogadásról szóló kormányhatározat [1042/2012. (II. 23.) Korm. határozat] egyetlen felelős szervnek vagy intézménynek sem ad objektív kötelezettséget a VGT végrehajtásához szükséges feladatok ellátására. A határidővel rendelkező feladatok ellátása nem történt meg, és az erre szükséges kapacitás nem biztosított.*

A kormányhatározattal kihirdetett „Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási terve” 8. fejezete és 3. sz. melléklete tartalmazza a vizek jó állapota elérése érdekében tervezett intézkedéseket a

felelős tárcák és a határidők megjelölésével. Az intézkedések megkezdésének határideje 2012. december 22., amelyről az Európai Bizottság felé jelentést kell készíteni.

⊗ *Az egyre magasabbra értékelt édesvízkészletek, az árvízi veszélyeztetettség, a térségi szinten egyre fokozódó vízhiány, a vizes élőhelyek gyorsuló eltűnése mellett felelőtlen, hogy a 2011-es költségvetésben mindössze 100 millió Ft-ot terveztek a Víz Keretirányelv végrehajtásához kapcsolódó feladatokra, a 2012-es költségvetésben pedig ez az összeg tovább csökkent, miközben az elvégzendő munkák költségigénye már 2011-ben megközelítette a 4 milliárd Ft-ot. 2011-ben még a VKI végrehajtására a KEOP vonatkozó konstrukcióiban rendelkezésre álló forrásokat is csökkentették. A költségvetési fedezet teljes hiánya és az intézményi háttér átszervezése kétségeket ébreszt afelől, hogy az új kormányhatározat végre valós kormányzati szándékot jelent-e a VGT végrehajtására, Magyarország vizeinek felelős kezelésére.*

A tárca mindent megtesz a költségvetési források biztosítása érdekében, azonban az ország jelenlegi gazdasági helyzetére is tekintettel kell lennie. Az európai uniós alapokból a terv konkrét beavatkozásokat igénylő intézkedései folyamatban vannak, valamint az ehhez szükséges önrész a költségvetésből biztosított. (pl. a szennyvízprogram végrehajtása, vagy a hidromorfológiai beavatkozások a jó állapot elérése érdekében).

⊗ *Nem látjuk biztosítottak, hogy azok az átfogó szabályozási és tervezési jellegű intézkedések (pl. a VGT előírásainak beépítése a környezeti hatásvizsgálati, a vízjogi és más engedélyezési eljárásokba, vagy a vízvédelmi zónák kijelölését és a vízvisszatartást lehetővé tevő területi tervezés), amelyek nélkül a VGT intézkedési programjának többi eleme sem hajtható végre, a 2012. decemberi határidőre megvalósulnak. A határidő elmulasztása esetén az EU eljárást indíthat Magyarországgal szemben.*

2012. december 22-ig az intézkedéseket nem befejezni, hanem megkezdeni szükséges a VKI előírásai szerint.

⊗ *Nem történt meg a VKI szemléletű szakemberképzés és -kiválasztás a vízügyi szakma felső és középső szintjén.*

Már a VKI magyarországi bevezetésének kezdeti szakaszán, a jogharmonizációs folyamattal párhuzamosan voltak különböző oktatási programok, elsősorban a VKI végrehajtásában feladattal rendelkező területi szervek, illetve döntéshozói és háttérintézményi szakemberek számára. Több Európai Unió által finanszírozott ún. twinning projekt tartalmazott ilyen lehetőségeket, illetve különböző tájékoztató anyagok készítését is finanszírozta. A VKI végrehajtásával kapcsolatos szakmai alapok egyre több releváns egyetemi oktatás részévé váltak az utóbbi években.

Vízügyi intézményrendszer

⊗ *A hazai jogszabályok és az EU-irányelvek végrehajtásához a vízügyi szakmai szervezet létszámának növelésére lenne szükség, nem pedig az ágazat szétválasztására, ami a szükséges létszám csökkenéséhez vezethet. A vízügyi ágazat szétválasztásával és azzal, hogy egy része átkerült a Belügyminisztérium irányítása alá, a kormány azt kockáztatja, hogy a szakmai feladatok elvégzésére, a társintézményekkel (természetvédelmi szervek, környezetvédelmi hatóságok) való együttműködésre, valamint a határon átnyúló és a nemzetközi feladatok ellátására nem marad elegendő szakember a Vidékfejlesztési Minisztérium állományában. A folyamat a finanszírozás folyamatos csökkenésével együtt a hatósági jogalkalmazás további gyengüléséhez vezet, pedig a hatósági apparátus már jelenleg sem rendelkezik elegendő kapacitással a megalapozott engedélyezési eljárások és a felelős ellenőrzések lefolytatásához.*

A vízügyi ágazat 2012. január 1-jével jelentős szervezeti változáson esett át. A vízügyi igazgatási szervek irányítása, az ár- és belvíz elleni védekezés, a vízminőségi kárelhárítás szervezése, valamint a védekezés operatív végrehajtása és irányítása a belügyminiszter irányítása alá kerültek. A vízgazdálkodásért továbbra is a vidékfejlesztési miniszter a felelős. A feladatok jogszabályi szintű lehatárolása megtörtént. A feladatok ellátása folyamatos.

☉ *A Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv elkészítése és kihirdetése korábban a vízügyért felelős miniszter feladata volt, a módosított jogszabály értelmében ez a kormány hatáskörébe került. Ez elvileg hozhat olyan eredményt, hogy a többi minisztérium számára is feladatként jelenik meg a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés és végrehajtás. A kedvező hatás csak akkor valósulhat meg, ha a tárcaközi egyeztetések és szakigazgatási intézmények együttműködése aktívabb lesz, mint korábban.*

21. oldal:

EU-elnökség

☉ *Előnyös, hogy az EU-elnökség kiemelt témája a víz témaköre volt. Szakmai konferenciák és az informális környezetvédelmi tanács ülése adott lehetőséget arra, hogy Magyarország a vízgazdálkodás témáját fókuszba helyezze. A szakmai következtetések és az elfogadott tanácsi állásfoglalások ugyanakkor nem hangsúlyozták kellő mértékben a vízgazdálkodással, vizeink védelmével foglalkozó alapvető feladatokat, és nem határozták meg azokat a pontokat (a Víz Keretirányelv és a Közös Agrárpolitika összehangolása, hatékonyabb együttműködés a vízgazdálkodásban a határon átnyúló vízgyűjtőkön, hatásgyakorlás a folyóvizeket érintő infrastruktúra-beruházásokra, ambiciózus célok a vízhasználat csökkentésére stb.), amelyekben EU-szintű átalakítások is elősegítenék a hatékonyabb vízgazdálkodást.*

A magyar EU elnökség egyértelmű sikerének tartja a tárca a vízpolitika prioritásként való kezelését, melynek kézzel fogható eredménye a 2011. júniusi Környezetvédelmi Tanácsülés által elfogadott tanácsi következtetések voltak. A vízprioritási terület elsődleges célja az EU Bizottság 2012. év végére elkészülő „Blueprint” jelentésének támogatása volt, mely az EU jelenlegi vízpolitikájának átfogó értékelését, illetve a jövőben szükséges cselekvési irányok felvázolását célozta. Ezt a folyamatot erősítette Magyarország mind a megrendezett szakmapolitikai fórumok és rendezvények témaválasztásának útján, mind a tanácsi következtetések üzeneteivel. A magyar elnökség a következő témákat kívánta kiemelten kezelni:

- Klímaváltozás és vízpolitika,
- Rendkívüli (extrém) hidrológiai események integrált kezelése,
- Természeti erőforrások hatékony használata,
- Ökoszisztéma-szolgáltatások szerepe,
- Nemzetközi együttműködés jelentősége,
- Vízpolitika integrálása más EU-s politikákba, elsősorban az agrárpolitikába.

A tanácsi következtetések alaptervezetét Magyarország készítette el, de az uniós jogalkotási menetrendnek megfelelően valamennyi tagország véleményezte a tanács környezetvédelmi munkacsoportjának négy-fordulós ülése során. Így a nemzeti érdekek túlhangsúlyozására sem volt lehetőség, illetve a végső szöveg a 27 tagország kompromisszumos egyetértésének az eredménye.

☉ *A hazai elnökségi periódus után az európai vízgazdálkodás kérdéseit elemző munkának Magyarország nem volt aktív résztvevője, de 2012-ben még lehetőség nyílik arra, az Európai Vizek*

Megóvási Terve (Blueprint to Safeguard Europe's Waters) című dokumentum összeállításába hazánk is bekapcsolódjon.

Magyarország aktívan részt vesz 2012-ben is a „Blueprint” folyamatban. Többek között a VM honlapján keresztül is, illetve több száz E-mail címre kiküldött felkérés alapján kívántuk elősegíteni, hogy Magyarországról minél több érdekelt, illetve a nyilvánosság minél nagyobb része aktívan bekapcsolódjon az EU Bizottság által indított, június 6-ig tartó nyilvános konzultációba. Aktív szerepet vállalt ezen kívül Magyarország a 2012. évi 6. Víz Világforum releváns szakmai fórumainak megszervezésében és lebonyolításában, hasonlóképpen a Rio+20 2012. június fenntarthatósági konferencia vízpolitikai területének megszervezésében. Ennek keretében a jövőre vonatkozóan is számos szakmai elkötelezettséget vállalunk.

22. oldal: Duna Régió Stratégia

Kiemelendő, hogy a pozitívumok közt szerepel a Duna Régió Stratégia, amelyen belül az akciótervbe beépült javaslatok, valamint az ökológiai és természetvédelmi szempontok képviselete előnyös értékelést kapott. A Környezetügyért Felelős Államtitkárság aktívan részt vett az ökológiai és természetvédelmi szempontok képviseletében, a születő anyagokba történő beépítésében, valamint a stratégiához szervesen kapcsolódó hajózhatóság kérdésének megfelelő szempontok mentén történő kezelésében. Üdvözöljük, hogy ezeket a törekvések a civil társadalom is pozitívan fogadta.

22-23 oldal: Vörösiszap katasztrófa vízügyi összefüggései

*„Az almásfüzitői vörösiszap-tározók környékén a talajvíz vörös iszap eredetű szennyezettsége a határértékek több százszorosa. Az MTA FKI megállapította: **„A megfelelő műszaki védelem nélkül épült lerakókból a szennyezett vizek komolyabb akadály nélkül keverednek a talajvízzel és jutnak a Dunába.”** A cég ennek ellenére évi 412 ezer tonna hulladékból – amelyből 132 ezer tonna, toxikus fémeket tartalmazó veszélyes hulladék – készülő „komposzt” lerakására kapott engedélyt. A zöldek figyelemfelhívása ellenére a környezetvédelmi és vízügyi hatóságok nem léptek fel a kockázatos tevékenység ellen bekezdéshez adható hulladékgyártási vonatkozású észrevétel.*

Az almásfüzitői vörösiszap-tározóval kapcsolatosan Dr. Illés Zoltán környezetügyért felelős államtitkár 2011 októberében a Tatai Környezetvédelmi Zrt. (továbbiakban: Társaság) 2010. április 22-i engedélyének és az engedély kiadási körülményeinek soron kívüli vizsgálatát rendelte el az illetékes, Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnél (továbbiakban: Felügyelőség). Emellett tájékoztatást kért a tározó állapotáról, valamint az esetlegesen felmerülő veszélyforrásokról és a szükségesnek ítélt intézkedésekről. Ezzel egy időben szakmai állásfoglalást kért az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságtól is.

A Felügyelőség a vizsgálatot műszaki és eljárási szempontból lefolytatta. A hatóság a (392-6/2010. számú) Társaság részére kiadott engedély kiadásának körülményeiben szabálytalanságot nem tapasztalt. Az engedély veszélyes hulladék elhelyezésére, lerakására nem jogosít, ilyen tevékenységet a Társaság nem végez. A Felügyelőség a Társaság által

folytatott technológia műszaki-tudományos vizsgálatához a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézetét (továbbiakban: MTA TAKI) is bevonta, mivel hazai viszonylatban az intézet rendelkezik a legjelentősebb tapasztalattal szennyező források, roncsolt területek, valamint alternatív és biológiai megoldásokon alapuló kármentesítési és hulladék-, valamint földtani közeg-mentesítési technológiák fejlesztésében, véleményezésében és értékelésében. Az MTA TAKI a vizsgálatához a Társaság egységes környezethasználati és környezetvédelmi működési engedélyét, a Társaság teljes körű felülvizsgálati dokumentációját, a képződött, kihelyezett anyagok vizsgálati eredményeit megkapta a célból, hogy a Társaság által végzett technológiáról is szakmai állásfoglalást és tudományos véleményt alkothasson.

Az MTA TAKI által készített jelentés címe: „Biodegradációs, komposztálás jellegű hulladékkezelési technológiák szakmai, tudományos alapjainak összefoglalása”

A tanulmány 31. oldalán olvasható összefoglalás szerint:

„ Összességében kijelenthető, hogy az előzőekben bemutatott jellegű tevékenység (biodegradációs hulladékkezelések és kapcsolódó rekultivációs, remediációs tevékenység), így a Tatai Környezetvédelmi Zrt. által alkalmazott technológia is, korszerű, az EU-ban és világszerte elfogadott, ajánlott és alkalmazott hulladékkezelési gyakorlat.”

A Felügyelőség 2011 decemberében különböző vízminőségi méréseket végzett a VII. számú vörösiszap-kazetta környezetében a Duna vizéből. A felszíni vízminták és a mederüledékek vizsgálati alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felszíni vizekre vonatkozó jelenleg hatályos 10/2010. (VIII. 18.) VM rendelet szerint a **vizsgált minták egyike sem lépi túl a megadott határértékeket**. A vörösiszap terek környezetében 13 db talajvíz monitoring kútból álló monitoring rendszer üzemel, mely további 2 db talajvíz kúttal egészült ki a tározók és a Duna közötti részen, valamint 2 db dunai felszíni vízmintavételi hellyel. A monitoring eredmények a talajvíz vörösiszap jellegű szennyezettségét kimutatják, azonban a tározók monitoring eredményei hosszú távon a szennyezőanyag koncentrációk lassú csökkenését, ill. stagnálását mutatják. A felszíni vízmintavétel alapján a tározók fölötti és alatti szakaszán vett vízmintákban jelentős eltérés nem mutatható ki.

- ✓ **A tevékenység R3 hasznosítási műveletként történő besorolása (2008/98/EK irányelv):**
- ✓ A Zrt. 1986 óta végez hulladékkezelési tevékenységet az almásfüzitői vörösiszap-tározókon. A **tevékenység elsődleges célja** a vörösiszap-tározó **porzás-mentesítése, lefedése, a megfelelő, állékony takaróréteg kialakítása**, amely alkalmas a növények megtelepedésére, a vegetáció kialakulására. A fedőréteg megakadályozza a kiporzást, az elmúlt 10 évben a vörösiszap-tározó felületének kb. 2/3 részén, a területet az élővilág birtokba vette.
- ✓ A **VII. számú vörösiszap-tározó kialakított kezelőterén történik meg** – ellenőrzött körülmények között – első lépésben a **hulladékok biológiai átalakítása** (ártalmatlanítása), majd az előállított **komposzt** (mesterséges talaj) takaróréteggént történő **hasznosítása**.
- ✓ Fentiekre tekintettel a **Zrt. által végzett tevékenység** a – hulladékgazdálkodásról szóló 2000.évi XLIII. törvény (Hgt.) 18. § (2) bekezdését is figyelembe véve – végleges cél szerint **hulladékhasznosításnak minősül, R3 jelű**, a Hgt. 4. számú mellékletében megjelölt **biológiai átalakításai művelet, komposztálás**, amely **egyben** a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének 5. 1. pontjában meghatározott **10 tonna/nap kapacitáson felüli veszélyes hulladékartalmatlanítás is**.

- ✓ **Az IPPC (2008/1/EK) irányelv és a hulladéklerakókról szóló (1999/31/EK) irányelv alkalmazása:**
- ✓ **A tározók besorolása** vonatkozásában a **Hgt.** azóta hatályon kívül helyezett 55.§ (5) bekezdése a **hatályba lépésekor** (2001.01.01.) az **üzemelő hulladéklerakókra** vonatkozóan állapított meg kötelezettséget (2 éven belül el kellett végezni a teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálatot). A Hgt.-vel egyidejűleg hatályba lépett 22/2001.(X.10.) KöM rendelet és a jelenleg hatályos hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet 2. § f.) pontja határozza meg a **hulladéklerakó fogalmát**, 2. § h) pontja pedig a **lerakás fogalmát**. Mivel 1994 óta vörösiszap lerakás nem történt a VII. számú vörösiszap-tározón, ezért a tározót fenti jogszabályok hatályba lépését követően, a hivatkozott definíciók alapján **a létesítmény működő veszélyes hulladéklerakónak nem volt tekinthető.**
- ✓ A felhagyott almaszfűzitői **vörösiszap-tározók nem tartoznak a hulladéklerakókról szóló irányelv** (és ebben a vonatkozásban az IPPC irányelv) **hatálya alá**, ezért ezen jogszabályok követelményei sem voltak előírhatóak az engedélyezés során. A Zrt. részére kiadott **egységes környezethasználati** és egyben környezetvédelmi működési **engedély veszélyes hulladék elhelyezésére, lerakására nem jogosít**, ilyen tevékenységet a Zrt. nem végez.
- ✓ **A vörösiszap tározó felszínén elhelyezett, hulladékok felhasználásával készített fedőanyag minőségének ellenőrzése** vonatkozásában a Zrt. által előállított komposzt **minőségi paramétereiről** a kiadott egységes környezethasználati és egyben környezetvédelmi működési **engedély IV. fejezet 15.) pontja rendelkezik**. A határozat **16.) pontjában** előírásra került, hogy a **kihelyezés előtt a hulladék határértéknek való megfelelését vizsgálni** kell, a vizsgálati eredményeket a kihelyezés időpontjának megjelölésével, a **környezetvédelmi hatósággal jóvá kell hagyatni**. A **vizsgálati eredmények** engedélyben előírt paramétereknek való **megfelelését a felügyelőség minden esetben megvizsgálja** és a vizsgálati eredmények **jóváhagyása után** kerülhet sor a rekultivációs komposzt **kihelyezésére**.
- ✓ **A létesítmény ellenőrzésére** – a 314/2005.(XII.25) Kormányrendelet 22.§ (3) bekezdésének előírása szerint – legalább évente egy alkalommal sor kerül. A **legutolsó, 2 napos hatósági ellenőrzésre 2011. október 26-27-én került sor**, amelyen megtörtént a helyszín megtekintése, a dokumentumok áttanulmányozása, továbbá valamennyi szakterület szerint a hatósági határozatokban és jogszabályokban foglalt előírások teljesítésének vizsgálata. Az ellenőrzést követően **hatósági intézkedés megtételére nem volt szükség**.

22. oldal:

- ✓ **Duna Régió Stratégia**
- ✓ © Magyarország javaslatai bekerültek a Duna Régió Stratégia akciótervébe, és többségük megfelel a zöld civil mozgalom elvárásainak. Úgy látjuk, hogy a vitás kérdésekben Magyarország egyértelműen az ökológiai és természetvédelmi szempontokat tartja szem előtt.
- ✓ © A környezeti kockázatok kezelése és a vízminőség-védelem prioritásterületeinek Magyarország a koordinátora.
- ✓ © Az elmúlt két évtized szélsőségesen száraz, illetve vízbő periódusai rávilágítottak arra, hogy a vízgazdálkodásban és a környezeti kockázatok kezelésében az eddigi gyakorlat és kezelési koncepció teljes újragondolására van szükség. A Duna Régió Stratégia kapcsolódó prioritásterületeinek koordinációja lehetőséget nyújt a feladatok vízgyűjtő szintű kezelésére,

de ehhez a célok és feladatok pontos meghatározása és a pénzügyi források biztosítása egyelőre hiányzik.

- ✓ ☉ *A prioritásterületek hatékonyabb koordinációjához és az érdekérvényesítéshez nagyobb kezdeményezőkézségre van szükség, több olyan alkalmat kell teremteni, ahol javaslatokat az érdekcsoportok meg tudják vitatni. A két prioritásterület koordinálása lehetővé teszi, hogy hazánk a vízgazdálkodás átalakítását a teljes Duna-vízgyűjtőn kezdeményezze. Az aktívabb koordináció azért is szükséges, hogy a más érdekeket szem előtt tartó prioritásterületek vezetőivel idejében el lehessen kezdeni a szakmai vitát.*

- ✓ *A 4. fenntartható vízvédelem, vízminőség védelem szakterületének koordinációját a Nemzeti Környezetügyi Intézet végzi, a VM szakpolitikai kontrolja alatt. Jelenleg meghatározásra kerültek a Duna Stratégia Kormánybiztosi Iroda koordinációjában az egyes kiemelt cselekvési irányokhoz („actions”) tartozó, kb. 2030-ig előremutató stratégiai célok és forgatókönyvek, melyben a hazai érdekek fogalmazódtak meg. Ezek érvényesítése nemzetközi szinten a közeljövőben megrendezésre kerülő koordinációs értekezleteken fog megtörténni. Nagyszámú potenciális projekt került összegyűjtésre, ezek Duna Régió Stratégiai „címkézése” is a koordinációs fórumokon került megvitatásra. Számos hazai projekt rendelkezik már ezzel a minősítéssel.*

28. oldal: EU 2014-2020-as időszakra vonatkozó tervezés

Az eddigi KEOP programok értékelése folyamatosan zajlik a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség koordinálásával és az értékelés során egy fontos szempont minden esetben a 2014-2020 közötti tervezési időszak előkészítése, olyan konklúziók megfogalmazása, amelyek a tervezést érdemben segíthetik.

A tervezés alapvetően az idej és a 2013-as év legjelentősebb feladata lesz, annak érdekében, hogy a környezetvédelem, természetvédelem és vízügy területére a lehető legnagyobb finanszírozási forrásokat tudjuk megszerezni, ezzel biztosítva a terület (derogációk, jogszabályi/irányelvi kötelezettségek, fenntarthatósági szempontok) fejlesztéspolitikai támogatását 2014-2020 között.

A tárgyalások az idej évben 2012 szeptemberéig várhatóan az Európai Bizottság rendelettervezeteinek vitájával illetve elfogadásával telnek, illetve felállításra kerül az NFM vezetésével az a munkacsoport, amely a 2014-2020. időszakban Magyarországra jutó források szakmai-fejlesztéspolitikai tervezésével fog foglalkozni.

30. oldal: Hulladékügy

(Az EU hulladék-keretirányelvének alkalmazása, Hulladékgazdálkodási törvény)

Az Országgyűlés elé beterjesztett hulladékról szóló törvényjavaslatnak kettős célja van. Egyrészt, hogy átültesse azokat az irányelvi szabályokat, amelyek egy fejlődő és sok lehetőséget magában rejtő ágazat korszerűsítését szolgálják, másrészt, hogy a hazai hulladékgazdálkodás belső ellentmondásokkal terhelt, és annak modernizálását féken tartó jogszabályi környezetet megújítsa, átláthatóvá tegye, illetve olyan jól strukturált szabályrendszerre formálja, amely a lakossági és a nemzetgazdasági célokat együttesen szolgálja. A törvényjavaslat előkészítését a Kormány hivatalba lépését követően megkezdjük. Munkánk kezdetén azzal szembesültünk, hogy a hazai hulladékgazdálkodás fejlesztését megalapozó, egyben az uniós hulladékgazdálkodási irányvonalakat követő stratégia, illetve

normaszöveg-tervezet a Kormány hivatalba lépését megelőzően nem készült, így mindent egészen az alapoktól kezdve kellett felépítenünk. Az előkészítő munka során az irányelv egyes rendelkezései, illetve célkitűzései szabták meg, amelyre figyelemmel meg kellett találnunk annak módját, hogy ezeket miként tudjuk megfelelően hozzáilleszteni a hatályos hazai jogszabályokhoz. Az irányelvi szabályok átvételével kapcsolatos jogalkotási munka azonban rámutatott arra, hogy a hazai szabályozás számos ponton idejétmúlt, a rendszer sok egymással szemben álló és a lakossági szempontokat háttérbe szorító érdekeket szolgál, ugyanakkor komoly nemzetgazdasági vagy környezetvédelmi hasznot lényegében nem állít elő. Munkánk előrehaladtával egyre jobban kirajzolódott, hogy a hazai rendszer milyen hiányosságokkal küzd, és mennyi terhet hordoz a vállán. Mindez egyértelművé tette azt, hogy az irányelvi rendelkezések pusztán mechanikus átvételével a rendszer nem megújítható. Ez a magyarázata annak, hogy miért tartott másfél évig a törvényjavaslat előkészítése.

Ami a törvényjavaslat címét illeti, azért döntöttünk a rövidebb és tömörebb cím mellett, mert könnyebben kimondható, leírható, illetve alkalmazható a gyakorlatban. Egy hosszú és terjengős cím kerülendő egy jogszabály címében, egyszerűen nem praktikus. Tulajdonképpen nem is az a fontos, hogy a cím mennyi mindent hordoz magában, hanem az, hogy a jogszabály mit, milyen elemeket, jogszabályi előírásokat tartalmaz. Az értékelő csak annyit állít, hogy „sajnos az újabb változat címéből már kimaradt a megelőzés”, azt azonban nem mondja meg, hogy ettől miért lesz rosszabb a lakosoknak, az országnak, a nemzetnek stb. Megjegyzendő, hogy a megelőzésre vonatkozó szabályokat a törvényjavaslat normaszövege számos helyen tartalmazza. Az olyan ösztönző rendszerek, mint a kiterjesztett gyártói felelősség vagy a hulladéklerakási járulék, valamint a szelektív hulladékgyűjtés és az új díjstruktúra mind a megelőzés irányába mutat.

Az Nemzeti Megelőzési Program (NMP) az OHT részeként fog elkészülni, az OHT-t viszont csak egy új rendszerhez lehet hozzárendelni. Ezért az új OHT csak akkor fog elkészülni, ha már lesz hatályos hulladéktörvény. Az NMP legfontosabb paramétereit az Országgyűlés elé benyújtott törvényjavaslat is tartalmazza, azok a hulladékról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló 2008/98/EK irányelvből (a továbbiakban: 2008/98/EK irányelv) kerültek átültetésre. Ennél fogva ezek a paraméterek ismertek.

Az elhagyott hulladékkal kapcsolatos problémák nem új keletűek. Miután szemét sem az ingatlan területén, sem pedig közterületen nem állhat, a jogalkotónak szigorúan fel kell lépnie a jogsértőkkel szemben. Sok esetben azonban a jogsértő, illetve a hulladék tulajdonosa, egykori birtokosának személye nem állapítható meg, így a jogalkotónak környezetvédelmi, közegészségügyi, járványügyi és lakossági érdekből azt kell köteleznie az elhagyott hulladék kezelésére, akinek az ingatlanán a hulladékot elhagyták vagy jogellenesen elhelyezték. Itt azonban ellenbizonyításnak is van helye.

Az Országgyűlés elé benyújtott hulladékról szóló törvényjavaslat 43. § (1) bekezdése úgy fogalmaz, hogy a „hulladékgazdálkodási közszolgáltatás díját a vegyes települési hulladék mennyiségével arányosan... kell meghatározni...” Ebből következik, hogy a jogalkotó támogatja, hogy a hulladékbirtokos a termelt hulladék mennyiségével arányos összegű díjat fizessen. Megjegyzendő azonban, hogy az egyedi mérési rendszer jelenleg még nem működtethető mindenhol és egységesen az ország területén. Ehhez számos feltételre lenne szükség. Azonban mindenképpen egy igazságosabb, átláthatóbb és ellenőrzött keretek között működő díjfizetési struktúra irányába szükséges elmozdulni.

Az állami, illetve önkormányzati szerepvállalás csak a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásban fog megerősödni. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás nem fedi le a hulladékgazdálkodás teljes spektrumát, bizonyos szolgáltatásfajtákat ezek után is végezhetnek a gazdálkodó szervezetek.

A hulladéklerakási járulékot fokozatosan fogjuk bevezetni. Álláspontunk szerint a járulék mértéke nem túlzott mértékű, ugyanis a környező országokban is hasonló, helyenként még magasabb összegben vezették be.

A vegyes hulladék behozatalát korlátozni kívánjuk. Természetesen nem szeretnénk, ha vegyes települési hulladékkal lepnék el Magyarországot. A korlátozó rendelkezést azonban nem biztos, hogy a törvényjavaslatban célszerű elhelyezni.

31. oldal: Hulladékügy (Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség)

Az egyes anyagfajták begyűjtésére vonatkozó közbeszerzések összeállítsa hosszabb szakmai előkészítést vett igénybe, figyelemmel arra, hogy új típusú közbeszerzési kiírásokat kellett kidolgozni és az előkészítés folyamán kerültek elő olyan kérdések, melyek egy hagyományos tendek kiírásnál nem merülnek fel és a válaszok megtalálása időigényes folyamat volt. Az OHÜ áprilistól megkezdte a termékdíj-köteles termékekből keletkezett hulladékok gyűjtésére és a hasznosítására szóló közbeszerzési eljárások meghirdetését. A hulladékakkumulátorok kezelésére, a hulladék-gumiabroncsok gyűjtésére, hasznosítására pályázhatnak a cégek. Az OHÜ nemcsak abban bízik, hogy a meghatározó piaci szereplők sikeresen indulnak a közbeszerzési pályázatokon, hanem abban is, hogy – a partnerség jegyében – a korábbiakhoz képest több kis- és közepes vállalkozás kapcsolódhat be e tevékenységbe. Ennek érdekében a különféle hulladékáramok gyűjtésére, kezelésére és hasznosítására szóló összmenyiséget több, egyenlő részre bontotta az OHÜ.

Elmondható, hogy a többi közbeszerzések folyamatosan elindultak és jelenleg is zajlik több tenderfelhívás szakmai engedélyeztetése.

A 2011. évi LXXXV. törvény a termékdíjról alapvető elem, hogy a bevezeti a rendszerhasználati termékdíj fizetési kötelezettséget. Annak megfizetése alól a törvényi koncepció alapján nincs mentesség, mindenki számára egyformán kötelező.

Az értékelés azon állítása, hogy több, kifejezetten szakmai feladat átkerült a NAV-hoz nem igaz, mivel a szakmai feladatokat továbbra is az OKTVF látja el egy kivétellel, nevezetesen az egyablakos ügyintézés érdekében a kenőolaj visszaigénylése került át a NAV-hoz.

A termékdíj Bizottság vonatkozásában is részben helytelen az értékelés megállapítása, hiszen a 9 tagú bizottságnak 4 kormányzati, 4 ipari és 1 civil tagja van. Annyiban helyes a megállapítás, hogy valóban nem került még összehívásra a Bizottság, mivel a Bizottság ügyrendjét Miniszteri Rendelettel kell elfogadni, mely jelenleg folyamatban van. Az ügyrend elfogadását követően van lehetőség a bizottsági ülés összehívására.

Az OHÜ a szakmai feladatok ellátására kapott támogatásának 7%-kát valóban környezettudatos neveléssel kapcsolatos feladatokra kell, hogy fordítsa. Ennek keretében számos egynapos (pl. TE szedd!), , de több több napos, sőt 30-40 napos programot (pl 1 hónapos a Tudatos Vásárló kampány, 2 hónapos az Országos Szelektív kampány, 2 hónapos az Üveggyűjtési akció, illetve a Lakossági tájékoztatás és iskolai gyűjtés kampány összesen kb 5 hónaposak) is szerveznek. A civil felvetést egyebekben támogatja és jelenleg is dolgozik azon, hogy társadalmi szervezetek hulladék-megelőzéssel, fenntartható fogyasztással, házi komposztálással, a szelektív gyűjtésben való részvételre buzdítással, illegális hulladéklerakók

felszámolásával stb. kapcsolatos programjait is támogatni tudja pályázati úton. A pályázati rendszer kialakítása részletes szakmai-pénzügyi előkészítést igényel, figyelemmel arra, hogy az OHÜ is támogatás formájában kapja meg a szakmai feladatok ellátására fordítható pénzeket.

31. oldal: Egyéb intézményi ügyek

A hulladékról szóló törvényjavaslatot végrehajtó rendeleteket a tárca hamarosan társadalmi egyeztetésre bocsátja, így minden érintett számára megismerhető lesz azok tartalma.

A Hulladékgazdálkodási Főosztályról nem bocsátották el a szakembereket folyamatosan az elmúlt két évben. Ez az állítás téves.

A hulladékégetők építését a Környezetügyi Államtitkárság valóban nem támogatja.

A veszélyes hulladéokra vonatkozó szabályozás meg fog felelni a 2008/98/EK irányelvnek.

32. oldal: Vegyi anyagok

- *A Növényvédelmi Bizottságba rendszeresen meghívják a civil szervezeteket. A Bizottságban azonban igen erős az ipari dominancia.*

A civilek nem csak a Növényvédelmi Bizottság ülésein, hanem minden fontos szakmai meghívást elfogadnak és jelen vannak, hogy tájékozódjanak és szakmai eszmecserét folytassanak, illetőleg az együttműködés részeként közös álláspontra jussanak a jogalkotóval. A Bizottságban nem lehet erős az ipari dominancia, mivel szigorúan szakmai tanácskozás és döntéshozás születik, amelyhez elkötelezettség tartozik a Bizottság szakmai munkája iránt.

A Növényvédelmi Bizottság ezen szakmai szervezetekből áll:

- MTA növényvédelmi Kutató Intézet (NKI),
- Magyar növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara,
- Növényvédőszer-gyártók és Importőrök Szövetsége Egyesület,
- Növényvédő Szer Kereskedők Szakmai Egyesülete,
- Nemzeti Élelmiszer-lánc Biztonsági Hivatal (a volt Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal) Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatósága,
- Vidékfejlesztési Minisztérium (Összefogó hatóság)

Meghívott és résztvevő Civil szervezetek:

- Mezőgazdasági Repülők Érdekvédelmi Szövetsége,
- Országos Magyar Méhészeti Egyesület,
- Levegő Munkacsoport,
- Greenpeace,
- Különböző növényvédő szerek cégek.

A felsoroltakból is látszik, hogy valóban fontos, szakmai feladatkört lát el a Bizottság és ezt a meghívott szervezetek is így alátámasztják, részvételükkel is igazolva!

- *Nem készült még el a Növényvédő szerek Fenntartható Használatáról szóló Nemzeti Cselekvési Terv. Bár a határidő 2012. december, hasznos lenne, ha mihamarabb megvitathatnák a tervezetet az érdekelt felek, így a hazai zöld szervezetek is. Az akcióterv szükségességét mutatja, hogy az élelmiszerek és élővizeink, esetenként még az ivóvíz is, növényvédő szerekkel szennyezett.*

A Növényvédő szerek Fenntartható Használatáról szóló Nemzeti Cselekvési Terv elkészítése jelenleg is folyamatban van és természetesen a civil szakmai szervezetek bevonásával születik meg a végleges terv.

- *Hazánk EU-s elnöksége során elősegítette, illetve nem lépett fel kiemelten az egészségkárosító növényvédő szerek, például a **karbendazim engedélyezése ellen**. Olyan szerek is engedélyezésre kerültek, melyeket az új, szigorúbb jogszabályok értelmében a magyar elnökséget követően már nem engedélyezhettek volna. Az új uniós növényvédő szerekről szóló jogszabály kizárja a rákkeltő, mutagén, szaporodási képességeket károsító, hormonkárosító anyagok használatát, ám a jogszabály 2011. június 14-i életbe lépése előtt röviddel a magyar EU-elnökség még jóváhagyta például a mutagén és szaporodási képességeket károsító karbendazim több évre szóló uniós engedélyezését.*

Hazánk, a magyar EU Elnökség ideje alatt, mint tagország maximálisan törekedett az egészségkárosító növényvédőszeres megfelelő szabályozására. Mint EU Elnökséget ellátó országnak, jelentősen behatárolták a mozgásteret a tagországok által képviselt álláspontok. A tagállamok álláspontja a felvétel/nem felvétel vonatkozásában igen merev volt és szinte 50:50 % arányban voltak az igen/nem szavazatok. Nagyon nehéz lett volna olyan javaslattal előállni ami minden tagállam számára elfogadható lett volna, vagy amely esetében legalább minősített többséget lehet elérni. Fontos kiemelni, hogy a hatóanyag a gabonafuzáriózis elleni hatékony védekezés egyik alapköve. A gabonafuzáriózis fertőzés során jelentkező, a fuzárium gombák által termelt mikotoxin súlyos egészségügyi kockázatot jelenthet. Ezt figyelembe véve, az Európai Bizottság javaslata alapján a karbendazim hatóanyag 10 év helyett csak 3,5 évre maradhat a pozitív listán. Ez idő alatt megfelelő helyettesítő hatóanyag kerülhet a piacra. A javaslat kizárólag olyan kultúrákban történő felhasználást tesz lehetővé, amelyekben a betakarításkori szermaradék koncentráció bizonyítottan minimális. Tiltott a felhasználása azokban a kultúrákban (elsősorban friss fogyasztásra szánt gyümölcsök, zöldségek), amelyekben az előforduló szermaradék fogyasztói kockázatot jelenthet.

- *A vegyi anyagok uniós szabályozásának, a REACH-nek a végrehajtása hazánkban is akadozik, hasonlóan a többi uniós tagországhoz.*

A REACH egy nagyon komplex és ambiciózus jogszabály, melynek végrehajtása az ipar feladata. Az első, 2010. december 1-i regisztrációs határidő után az Európai Vegyianyag-ügynökség (ECHA) jelentésében legnagyobb pozitívumként emelte ki az ipar elkötelezettségét feladataik végrehajtása tekintetében. Magyarországról például több, mint 5000 előregisztráció érkezett az ECHA-hoz, ami azt mutatja, hogy a hazai érintett cégek maximálisan igyekeztek eleget tenni ennek az új kötelezettségnek. Ezt az ellenőrzési adatok is visszaigazolták.

A REACH végrehajtásának ellenőrzése az Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv (NSZSZ) kiemelt feladata, minden évben az ellenőrzési munkaterv részét képezi. Az általános REACH ellenőrzések keretein belül minden évben kiemelt munkatervi feladat is meghatározásra kerül a felügyelők részére. A rendelet hatályba lépése óta évente több, mint ezer REACH témájú ellenőrzés történik.

Ezen kívül Magyarország folyamatosan részt vesz az ECHA által szervezett harmonizált végrehajtási (REF) projekteken. Az előregisztrációra, regisztrációra, valamint a biztonsági adatlapok ellenőrzésére fókuszáló REF 1 projekt jelentéséből is kiderül, hogy Magyarországon a projekt keretein belül regisztrációval, illetve előregisztrációval kapcsolatos kötelezettségességét nem állapítottak meg. A biztonsági adatlapokkal kapcsolatban az EU-s

átlaghoz hasonló arányban találtak hiányosságokat. Ezek az eredmények szintén a magyar ipar részéről történő igyekezetet bizonyítják.

A tagállami feladatok ellátása folyamatos, az ECHA által működtetett bizottságok munkájában Magyarország aktívan közreműködik. A kompetens hatóság rendszeresen képzéseket tart a REACH végrehajtását végző felügyelők részére. Az ún. anyagértékelés feladata idén kezdődött meg, ahol Magyarország, több tagállamhoz hasonlóan egy anyag értékelését vállalta, mely feladat végrehajtását megkezdte.

32. oldal: Légszennyezés

Nem értünk egyet az értékelésnek azzal a pontjával, miszerint „a gyakorlatban semmilyen előrelépés nem történt a légszennyezés csökkentése” érdekében. (32. oldal).

A Kormány 2010. óta számos intézkedést tett a légszennyezés visszaszorítására. Ahogyan az a civil értékelésben is szerepel, a Kormány a tavalyi évben fogadta el a kisméretű szálló por (PM10) csökkentés ágazatközi intézkedési programjáról szóló 1330/2011. (X. 12.) Kormány határozatot. Az érintett szaktárcák idei évben elkezdték a program végrehajtását, jelenleg az intézkedések adminisztratív előkészítése az előtanulmányok elvégzése van folyamatban. A Vidékfejlesztési Minisztérium folyamatosan nyomon követi a program egyes intézkedéseink megvalósítását. Konkrét eredmények 2012. második félévében várhatók.

Ezen kívül a minisztérium 2012. második félévében tervezi a levegőtisztaság-védelmi szabályozás átfogó felülvizsgálatát annak érdekében, hogy a lehetséges szigorítások körét meghatározza. Terveink között szerepel az avar és kerti hulladék égetésének betiltása is.

A szakterület a kormányzatban általánosan végbevitt létszámleépítések mellett, változatlan szakmai felkészültséggel végzi munkáját.